

V Bruselu dne 20.5.2020
COM(2020) 553 final

ZPRÁVA KOMISE

Malta

Zpráva vypracovaná v souladu s čl. 126 odst. 3 Smlouvy o fungování Evropské unie

ZPRÁVA KOMISE

Malta

Zpráva vypracovaná v souladu s čl. 126 odst. 3 Smlouvy o fungování Evropské unie

1. Úvod

Dne 20. března 2020 přijala Komise sdělení o aktivaci obecné únikové doložky Paktu o stabilitě a růstu. Tato doložka stanovená v čl. 5 odst. 1, čl. 6 odst. 3, čl. 9 odst. 1 a čl. 10 odst. 3 nařízení (ES) č. 1466/97 a čl. 3 odst. 5 a čl. 5 odst. 2 nařízení (ES) č. 1467/97 usnadňuje koordinaci rozpočtových politik v dobách závažného hospodářského útlumu. Komise ve svém sdělení Radě předestřela svůj názor, že vzhledem k očekávanému závažnému hospodářskému útlumu v důsledku rozšíření onemocnění COVID-19 připouští stávající podmínky aktivaci doložky. Hodnocení Komise odsouhlasili 23. března 2020 ministři financí členských států. Aktivace obecné únikové doložky umožňuje dočasně se odchýlit od postupu korekce k dosažení střednědobého rozpočtového cíle, pokud to neohrozí udržitelnost veřejných financí ve střednědobém horizontu. Pokud jde o nápravnou složku, může Rada na doporučení Komise rovněž rozhodnout o přijetí revidované fiskální trajektorie. Obecná úniková doložka nicméně nepozastavuje postupy v rámci Paktu o stabilitě a růstu. Členským státům dovoluje odchýlit se od rozpočtových požadavků, které by se uplatňovaly za normálních okolností, a Komisi a Radě umožňuje provádět v rámci paktu nezbytná opatření pro koordinaci politik.

Údaje oznámené maltskými orgány dne 31. března 2020 a následně potvrzené Eurostatem¹ ukazují, že v roce 2019 dosáhl schodek veřejných financí na Maltě 0,5 % HDP, zatímco hrubý veřejný dluh činil 43,1 % HDP. Podle programu stability z roku 2020 plánuje Malta v roce 2020 schodek ve výši 7,5 % HDP a dluh ve výši 54,5 % HDP.

Plánovaný schodek na rok 2020 dokazuje zjevnou existenci nadměrného schodku, jak je stanoven v Paktu o stabilitě a růstu.

Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem proto Komise vypracovala tuto zprávu, v níž analyzuje, jak Malta plní kritérium schodku stanovené ve Smlouvě. Kritérium dluhu lze považovat za splněné, jelikož poměr dluhu k HDP je pod úrovní referenční hodnoty 60 % HDP stanovené Smlouvou. Bere v úvahu všechny rozhodující faktory a věnuje náležitou pozornost velkému hospodářskému otřesu v důsledku pandemie COVID-19.

¹ <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/10294648/2-22042020-AP-EN.pdf/6c8f0ef4-6221-1094-fef7-a07764b0369f>

Tabulka 1. Schodek veřejných financí a veřejný dluh (v % HDP)

		2016	2017	2018	2019	2020 KOM	2021 KOM
Kritérium schodku	Saldo veřejných financí	1,0	3,3	1,9	0,5	-6,7	-2,5
Kritérium dluhu	Hrubý veřejný dluh	55,5	50,3	45,6	43,1	50,7	50,8

Pozn.: Eurostat, prognóza Komise z jara 2020

2. KRITÉRIUM SCHODKU

Na základě programu stability má schodek veřejných financí Malty v roce 2020 dosáhnout 7,5 % HDP, což je nad referenční hodnotou 3 % HDP uvedenou ve Smlouvě a nikoli blízko k ní.

Plánované překročení referenční hodnoty v roce 2020 je výjimečné, jelikož je důsledkem závažného hospodářského útluhu. Vzhledem k dopadu pandemie COVID-19 předpovídá prognóza Komise z jara 2020 pokles reálného HDP v roce 2020 o 5,8 %.

Plánované překročení referenční hodnoty uvedené ve Smlouvě by na základě prognózy Komise z jara 2020 mělo být dočasné, jelikož podle prognózy klesne schodek v roce 2021 pod úroveň 3 % HDP. Tyto odhady však doprovází výjimečně vysoký stupeň nejistoty.

Celkově lze říci, že plánovaný schodek v roce 2020 je nad referenční hodnotou 3 % HDP uvedenou ve Smlouvě a nikoli blízko k ní. Plánované překročení referenční hodnoty je podle vymezení ve Smlouvě a v Paktu o stabilitě a růstu považováno za výjimečné a v současné době se má za to, že je dočasné povahy. Z analýzy tedy vyplývá, že kritérium schodku stanovené ve Smlouvě a v nařízení (ES) č. 1467/97 zjevně není splněno.

3. ROZHODUJÍCÍ FAKTORY

V čl. 126 odst. 3 Smlouvy se stanoví, že nesplňuje-li členský stát požadavky podle jednoho nebo žádného z těchto kritérií, Komise vypracuje zprávu. Uvedená zpráva rovněž „přihlédne k tomu, zda schodek veřejných financí překračuje veřejné investiční výdaje, jakož i ke všem dalším rozhodujícím faktorům včetně střednědobé hospodářské a rozpočtové pozice členského státu“.

Tyto faktory jsou dále upřesněny v čl. 2 odst. 3 nařízení (ES) č. 1467/97, který rovněž stanoví, že je třeba věnovat patřičnou pozornost „všem ostatním faktorům, které jsou podle názoru dotčeného členského státu rozhodující pro celkové posouzení souladu s kritérii schodku a dluhu a které členský stát sdělil Radě a Komisi“.

V současné situaci je dalším klíčovým faktorem, který je třeba vzít v roce 2020 v úvahu, hospodářský dopad pandemie COVID-19, která velmi výrazně ovlivňuje rozpočtovou situaci a vede k vysoce nejistému výhledu. Pandemie rovněž vedla k aktivaci obecné únikové doložky.

3.1. Pandemie COVID-19

Pandemie COVID-19 zapříčinila velký hospodářský otřes, který má v celé Evropské unii výrazný negativní dopad. Důsledky pro růst HDP budou záviset na době trvání pandemie i na tom, jaká opatření budou přijata na úrovni jednotlivých členských států a na evropské i celosvětové úrovni ke zpomalení jejího šíření, ochraně výrobních kapacit a podpoře agregátní poptávky. Členské státy již přijaly nebo právě přijímají rozpočtová opatření ke zvýšení kapacity systémů zdravotní péče a k poskytování pomoci obzvláště zasaženým jednotlivcům a odvětvím. Byla rovněž přijata významná opatření na podporu likvidity a další záruky. Na základě podrobnějších informací posoudí příslušné statistické úřady, zda mají tato opatření bezprostřední dopad na saldo veřejných financí, či nikoli. Tato opatření přispějí spolu s poklesem ekonomické aktivity k podstatně vyšším schodkům veřejných financí a zadlužení.

3.2. Střednědobá hospodářská situace

Roční růst reálného HDP Malty ve výši 7,3 % v roce 2018 a 4,4 % v roce 2019 byl tažen domácí poptávkou, která byla podpořena silnou soukromou spotřebou a investicemi. V roce 2020 bude maltská ekonomika závažně ovlivněna pandemií COVID-19. Program stability předpokládá, že HDP v roce 2020 klesne přibližně o 5,5 % a v roce 2021 se pak o něco zvýší. Podle prognózy Komise z jara 2020 se očekává snížení HDP přibližně o 5,75 %. Soukromá spotřeba zřejmě klesne v důsledku omezení volného pohybu osob a uzavření jiných než nepostradatelných podniků. Sníží se také investice, přestože některé rozsáhlé investiční projekty v oblasti zdravotní péče a infrastruktury nadále probíhají. Předpokládá se, že nepříznivé vnější prostředí se projeví významným poklesem vývozu služeb, v čemž se rovněž odráží zastavení cestovního ruchu. Pokles dovozu bude nižší a bude způsoben zejména klesající domácí poptávkou. Při posuzování toho, zda Malta v roce 2020 splní kritérium schodku, představuje tato skutečnost zmírňující faktor.

Očekává se, že v roce 2021 dojde k oživení ekonomiky, neboť uvolnění všeobecných omezení by mělo znovu začít stimulovat domácí poptávku. Malta však představuje malou otevřenou ekonomiku, a její hospodářský výhled je tudíž vysoce citlivý vůči globální nejistotě a výkonnosti jejích obchodních partnerů. Ve střednědobém horizontu se očekává, že Malta bude i nadále růst výrazněji než průměr Unie. Potenciální růst na Maltě podporuje rostoucí počet obyvatel, akumulace kapitálu a růst produktivity.

3.3. Střednědobá rozpočtová situace

Na Maltu se vztahuje preventivní složka Paktu o stabilitě a růstu a v roce 2019 měla země zajistit trvalé dodržování svého střednědobého rozpočtového cíle (vyrovnaný rozpočet ve strukturálním vyjádření). Na základě údajů o plnění rozpočtu a prognózy Komise z jara 2020 se zdá, že oba pilíře vykazují určitou odchylku. Konkrétně růst čistých veřejných výdajů přesáhl míru povolenou v rámci výdajového kritéria a strukturální saldo se v roce 2019 zhoršilo více, než činí povolené strukturální zhoršení. Celkové posouzení tedy poukazuje v roce 2019 na určitou odchylku od požadavků Paktu o stabilitě a růstu.

Maltský program stability z roku 2020 předpokládá výrazné zhoršení stavu veřejných financí z přebytku ve výši 0,5 % HDP v roce 2019 na schodek ve výši 7,5 % HDP v souvislosti s pandemií COVID-19. Fiskální balíček k řešení negativního dopadu pandemie dosáhne podle odhadů 4,1 % HDP a zaměřuje se na mzdové příplatky, zvláštní sociální dávky a dodatečné výdaje na zdravotní péči. Vláda kromě toho odložila daňové platby a poskytla záruky ve výši

přibližně 2,8 % HDP, přičemž statistické úřady posoudí, zda mají tato opatření bezprostřední rozpočtový dopad, či nikoli. Schodek rovněž odráží očekávaný pokles na straně příjmů, který je způsoben zejména klesající spotřebou domácností. Podle prognózy klesne schodek v roce 2021 na 3,6 % HDP. Tato prognóza do značné míry závisí na předpokládaném mírném hospodářském oživení taženém zejména domácí poptávkou, což by mělo podpořit jak příjmy z přímých daní díky oživení spotřeby, tak z nepřímých daní díky zlepšení situace na trhu práce. Očekává se, že vládní výdaje budou klesat v souladu s ukončováním dočasné podpory politik. Ve střednědobém horizontu se program stability zavazuje k tomu, že poměr dluhu k HDP se začne opět snižovat a dojde k návratu ke střednědobému rozpočtovému cíli, jímž je vyrovnaný rozpočet ve strukturálním vyjádření.

4.4 Další faktory, na něž členský stát poukázal

Dne 12. května 2020 zaslaly maltské orgány v souladu s čl. 2 odst. 3 nařízení (ES) č. 1467/97 dopis, v němž uvedly rozhodující faktory. Hlavní faktory, které tyto orgány uvedly, již v zásadě pokrývá analýza obsažená v předchozích oddílech. Další faktory, které ještě nebyly zmíněny, se týkají posílení fiskálního rámce, zejména institucionalizace přezkumů výdajů.

4. ZÁVĚRY

Podle programu stability má schodek veřejných financí Malty v roce 2020 stoupnout na 7,5 % HDP, což je nad referenční hodnotou 3 % HDP stanovenou ve Smlouvě a nikoli blízko k ní. Plánované překročení referenční hodnoty je považováno za výjimečné a v současné době dočasné.

V souladu se Smlouvou a Paktem o stabilitě a růstu byly v této zprávě rovněž posouzeny rozhodující faktory. Vzhledem k tomu, že plánovaný schodek výrazně převyšuje 3 % HDP, a s přihlédnutím ke všem rozhodujícím faktorům z analýzy celkově vyplývá, že kritérium schodku stanovené ve Smlouvě a v nařízení (ES) č. 1467/1997 není splněno.